

Styr på næringsstofferne

Niklas Sjøbeck Jørgensen

Seniorrådgiver, Rådet for Grøn Omstilling

+45 33181945 / niklas@rgo.dk

Et rent hav for alle

Næringsstoffer

Kemikalier

Skibsfart

Projektet er støttet af

VELUX FONDEN

Hvad kræves der?

- **Mindst 20.000 tons reduktionsbehov i 2027**

Hvad kræves der?

- **Mindst 20.000 tons reduktionsbehov i 2027**
- Treparts-aftale skal nedbringe kvælstofudledningen
 - Frivillig udtagning + ny reguleringsmodel

Hvad kræves der?

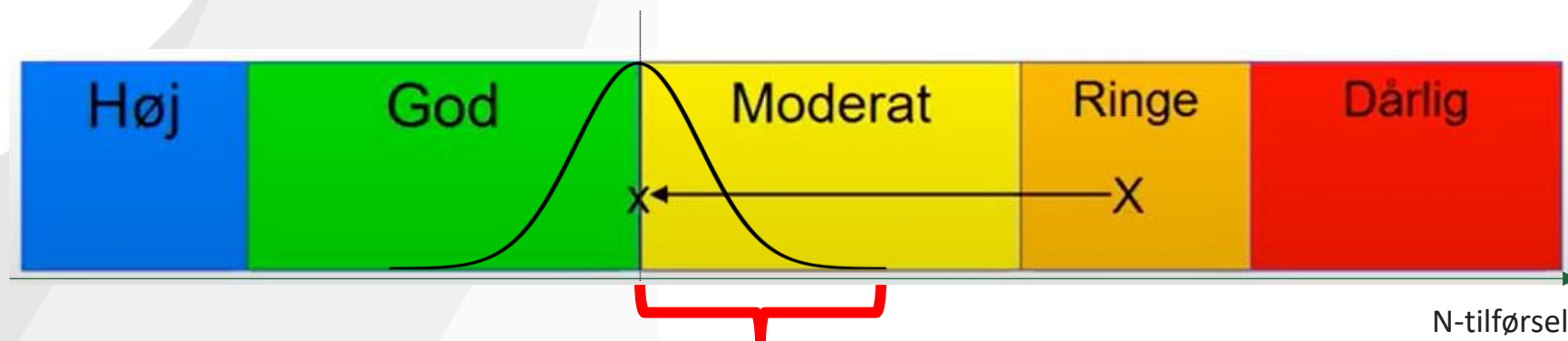
- **Mindst 20.000 tons reduktionsbehov i 2027**

Treparten:

- 17.900 reduktionsbehov
 - Finansministeriets regnemetode
- 3.700 tons baseline-effekt
- 14.100 indsatsbehov
- **13.780 tons indsatsbehov** (fordi Bornholm undtages)

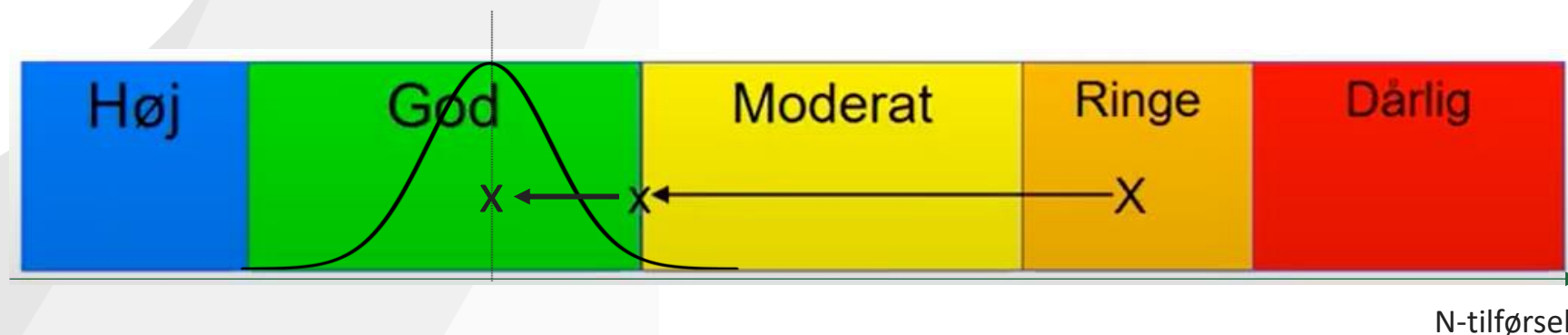

Hvis vi får sænket tilførslen til målet?

= 50% af vandområder i god tilstand

Hvis vi får sænket tilførslen til målet?

= 50% af vandområder i god tilstand

Større sikkerhed kræver
reduktioner udover 20.000 tons

EU's vandrammedirektiv

- God økologisk og god kemisk tilstand senest 2027
 - Trådt i kraft år 2000 – vi har haft 25 år (!)
 - God tilstand efter 2027 – kun pga. naturlig tidsforsinkelse
-
- Treparten: indsats først realiseret for 1/3 havområder i 2030
 - Indsats for søer, vandløb og grundvand i 2033 eller senere

Generationsforurening med næringsstoffer

- Ophobning af næring i havbund
- Kan tage årtier før god tilstand kan opnås
- Jo mere vi reducerer tilførsel, desto hurtigere udtømmes ophobning

Derfor

Nationalt

- Anerkend at havmiljø ikke er en skrivebordsøvelse
- Kvælstofhammer kan ikke stå alene
- Åbn værktøjskassen i samspil med Trepert

Lokalt

- Kan vi acceptere 50% chance og årtiers forsinkelse for vores hav?
- Hvad kan vi gøre for at få større sikkerhed og større hastighed?
- Omlæg med synergi: klima, biodiversitet, drikkevand

Værktøjskasse for havmiljøet

Værktøjskasse for havmiljøet

Landskab

- Krav om bufferzoner
- Højere mål for omlægning
- Øget mål for skovrejsning
- Fjern støtte til drænet lavbund
- Højere klimaafgift på lavbund

Regulering

- Fuld målrettet regulering
- Nedsat N-norm
- Afgift på kunstgødning
- Afgift på fosfor
- Lavere fosforloft
- Omlæg landbrugsstøtte

Dyrkningssystemer

- Mere økologi
- Mindre animalsk, mere plantebaseret
- Agro-økologiske tiltag og viden om næringsstoffer

Akut-tiltag

Nedsæt kvælstofnorm med 10% fra 2026

→ ≈ 1.500 ton N reduktion til hav

→ $\approx 0,16$ mio. ton mindre CO₂e

Indfør krav om 10 m bufferzoner fra 2026

→ ≈ 1.000 tons N reduktion til hav

→ $\approx 0,1$ mio. tons mindre CO₂e

→ Kan have positiv effekt på fosfor og biodiversitet

Tilstrækkelig regulering

Stærk målrettet regulering

- Stærkere incitament til jordomlægning
- Jordpriser mere i ro
- Afgøres primo 2025

Afgift på kunstgødning

- Forureneren betaler
- Incitament til bedre sædskifte
- Rammer ikke økologi

Fjern støtte til drænet lavbund

- Incitament til vådlægning
- Afklares med EU
- Alternativt: højere lavbundsafgift
(216kr/ton CO₂e)

Sæt mål der matcher udfordringer

Min. 600.000 ha omlægges

- Ådale og lav-retention
- også klima, biodiversitet, drikkevand
- Helhedsorienteret tilgang

320.000 hektar skov i 2040

- Kvælstofreduktion til hav $\approx$ 5.000 tons
- Skovmål indfries – 22% skov i DK
- Muliggør netto-nul og bedre biodiversitet

Min. 510.000 hektar økologi i 2030 og voksende andel herefter

- Mindre tab af næringsstoffer
- En del af transformation
- Klimaeffekt på 0,5 mio. tons CO₂e

Opsummering 1

- Treparten sætter gang i handling og kan bringe os langt
- Treparten bringer os ikke i mål med Vandrammedirektiv eller med god økologisk tilstand
- Lokale Treparter:
 - Fokus på sikkerhed for at nå i mål og forsinkelse på god økologisk tilstand
 - Hvad kan vi acceptere for vores fjorde og havområder?

Opsummering 2

- Man bør politisk åbne værktøjskassen og supplere Trepert
- Akut-tiltag:
→ nedsat N-norm og bufferzoner fra 2026
- Bedre regulering
→ målrettet reg., kvælstofafgift, vådlagt lavbund
- Sæt mål der matcher udfordringer
→ arealomlægning, skov, økologi
-

Godt havmiljø er ikke en skrivebordsøvelse

**Hvert ton mindre
gør en forskel**

Tak for opmærksomheden!

Niklas Sjøbeck Jørgensen

Seniorrådgiver, Rådet for Grøn Omstilling

+45 33181945 / niklas@rgo.dk

Projektet er støttet af:

VELUX FONDEN